

ਤਾਪਮਾਨ ਵਧਿਆ ਤਾਂ ਵਧਣਗੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ

ਧਰਤੀ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਪਖ ਵਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਜੋ ਬੜਾ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਤਰਾ ਹੈ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚ ਕਮੀ ਹੋਣ ਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੇਘਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਖ-ਵਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਹਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਕਰਾਏ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਾਪਮਾਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਬੇਕਾਬੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਇਕ ਦਿਨ ਗਲੋਬਲਾਈਜ਼ਡ ਪਿਘਲਣ ਕਾਰਨ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਧਰ ਏਨਾ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਟਾਪੂ ਤੇ ਤਟੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਲਖਾਂ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵਧੇਗੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵਧਣ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਸੁਕਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਥੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਸੋਕਾ ਪੈਣ ਦਾ ਵੀ ਖਦਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵੀ ਘਟ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਮਦੇਨਜ਼ਰ ਜਿਥੇ ਪਾਣੀ ਲਈ ਵਖ ਵਖ ਫਿਰਕਿਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਯੁਧ ਹੋਣਗੇ, ਉਥੇ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਭਟਕਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਟਕਰਾਅ ਦੀਆਂ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਧਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ੨੦੫੦ ਤਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਖ ਵਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਅਰਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਰਨ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ੨੦੮੦ ਤਕ ੩ ਅਰਬ ਅਬਾਦੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੂਝਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਥਾਂਈਂ ਸਥਾਨਕ ਪਧਰ ਤੇ ਝੜਪਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਵੀ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਬੜੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵਧਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਵਿਰੁਧ ਬਕਾਇਦਾ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਵੀ ਛੇੜੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਘਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸੰਕਟ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹੀ ਦੇਸ਼ ਇਸ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਜਿਠਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਤਾਹੀ ਵਰਤਣ ਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਵਿਕਸਿਤ, ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਘਟ ਸਾਧਨਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਹੀ ਮੁਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਥ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਦੀ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਤਕਰੀਬਨ ੨ ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤਕ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਖਤਰੇ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਬਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਉਥੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਜਲ ਸਰੋਤ ਸੁੱਕ ਜਾਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਜਿਠਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਯਤਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਵੀ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

Ajit, 11 June 2007

ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਕਟਾਈ

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਗਈ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਮੁਕਤਸਰ ਜਾਣ ਦਾ ਵੀ ਮੌਕਾ ਬਣਿਆ। ਇਹ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਗਲ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਮਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਤਾਂ ਬੇਹਦ ਤਪਦੀ ਫਰਸ਼ ਤੇ ਤੁਰਨਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਲਗਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਡਿਉਤੀ ਤਕ ਪੁਜਦਿਆਂ ਸਾਡੇ ਸਭ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਉੱਪਰ ਛਾਲੇ ਪੈ ਗਏ। ਮੁਕਤਸਰ, ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਭੈੜਾ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਉਪਰੰਤ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਪਰਕਰਮਾ ਦੇ ਫਰਸ਼ ਦੇ ਤਪਣ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਵਿਚਲੇ ਸੰਘਣੀ ਛਾਂ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਤਨ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਕਟੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਚੌੜੇ ਮੁਢਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਛਾਂ-ਦਾਰ ਦਰਖਤ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧੁਪ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਤੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਬਚਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।

ਅਜ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਕਟਾਈ ਬਾਰੇ ਗਲ ਕਰਾਂਗੀ। ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਇਨਸਾਨੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਝੜ, ਹਨੇਰੀ ਆਦਿ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਮਨੁੱਖ ਰਾਹੀਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਸ਼ੋਕਮਈ ਬਰਬਾਦੀ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਹਥੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੈਂਪ ਲਗਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਖਤਾਂ, ਪਾਣੀ, ਧਰਤੀ ਆਦਿ ਦੇ ਵਡਮੁਲੇ ਧਨ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ। ਇਹ ਇਕ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੀ ਰਖਿਆ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਭ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ:

੧. ਦਰਖਤ ਕਟਦੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਡੈਮਾਂ ਵਿਚ ਸਿਲਟ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਭਰ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚਲਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
੨. ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਕਟਣ ਨਾਲ ਹਵਾ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਵੀ ਘਟੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
੩. ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨਾਲ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਪੱਤੇ, ਝਾੜੀਆਂ ਇੱਕਠੀਆਂ ਕਰਕੇ ਬਾਲਣ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਭੁਖੇ ਮਰ ਜਾਣਗੇ।
੪. ਕਈ ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਜੋ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਤਣਿਆਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
੫. ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨਾਲ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ।

ਆਉ! ਅਜ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਦਰਖਤ ਲਾ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਵਾਂਗੇ।

Checklist (ਪੜਤਾਲ-ਸੂਚੀ)

This checklist is for 18 students, which can be extended as per the size of your class.

1 = excellent, 2 = very good, 3 = good, 4 = average, 5 = poor

੧ = ਸ਼ਾਨਦਾਰ, ੨ = ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ, ੩ = ਵਧੀਆ, ੪ = ਸਧਾਰਣ, ੫ = ਮਾੜਾ

Name of the Presenter ਪੇਸ਼-ਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ	Content ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ	Presentation ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ	Language ਭਾਸ਼ਾ	Personal Appearance ਨਿਜੀ ਹਾਵ-ਭਾਵ	Time Limit ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ

Teacher Resources

- www.gurugranthdarpan.com
- ਸਿਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਪਉੜੀ ਵਾਰ ਭਾਵ:

ਪਉੜੀ ੬

- ਜੇ ਮਨੁਖ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਨਾ ਬਣੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਦਾ ਮਾਇਆ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਚ ਦੁਖੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁਖ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਿਆਨ-ਇੰਦ੍ਰੇ ਮਾਇਆ ਦੀ ਦੋੜ-ਭਜ ਵਿਚ ਲਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਬਦ ਵਿਚ ਲਗ ਕੇ ਇਹ ਸੁਧਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ੭

- ਜਿਸ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਅਸਲ ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇਤਨਾ ਪਿਆਰ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਦਾ ਮਿਠ-ਬੋਲਾਣਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਉਸ ਮਨੁਖ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸਾਰੇ ਵਿਕਾਰ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਦੀ ਸਮਝ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ੮

- ਆਪਣੇ ਉਧਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਇਆ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮਿਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਸੇ ਰਸਤੇ ਉੱਤੇ ਤੁਰ ਕੇ ਉਹ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਬਚਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਹਰਿ-ਨਾਮ ਵਿਚ ਜੁੜਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਦਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਠੰਢ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ੯

- ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਦੇ ਦਾਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਮਨੁਖ ਆਪਣਾ-ਆਪ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਬਸ! ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਸੇ ਹੋਏ ਰਸਤੇ ਉੱਤੇ ਤੁਰੇ, ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਾਲਾਹ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਂਦਾ ਰਹੇ। ਅੰਦਰ ਅਨੰਦ ਹੀ ਅਨੰਦ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ।

ਪਉੜੀ ੧੦

- ਜੇ ਮਨੁਖ ਅੰਦਰੋਂ ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਰਹੇ, ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਨਿਰੀਆਂ ਚਤੁਰਾਈ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਨਾਲ ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਚਾਹੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਪਉੜੀ ੧੧

- ਸਦਾ ਦੇ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁਖ ਦੁਨੀਆ ਵਾਲੇ ਮੋਹ ਵਿਚ ਫਸੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਸਾਈ ਰਖੇ। ਬਸ! ਇਹੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਜੋ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਪਉੜੀ ੧੨

- ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਇਉਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਤੂੰ ਬੇਅੰਤ ਹੈਂ, ਹਰੇਕ ਜੀਵ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੂੰ ਹੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈਂ, ਹਰੇਕ ਜੀਵ ਦੀ ਤੂੰ ਹੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈਂ।

ਪਉੜੀ ੧੩

- ਜਿਸ ਮਨੁਖ ਉੱਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਮਿਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਪਾਸੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮਨੁਖ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸਾਈ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਲਭ, ਲੋਭ, ਅਹੰਕਾਰ ਆਦਿਕ ਸਾਰੇ ਵਿਕਾਰ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪਉੜੀ ੧੪

- ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਜੁਗਤੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੋਭਾ ਨਹੀਂ ਲੋੜਦੇ। ਪਰ ਇਸ ਰਸਤੇ ਤੁਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਔਖਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਹੀ ਮਿਹਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਾ-ਭਾਵ ਮੁਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਉੜੀ ੧੫

- ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਦੀ ਦਾਤਿ ਨਿਰੋਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਥ ਵਿਚ ਹੈ। ਜਿਸ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਮਿਹਰ ਕਰ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਵਲ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਨੁਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਬਰਕਤਿ ਨਾਲ ਆਤਮਕ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ।